

PŘÍRUČKA PRO OBYVATELE PRO PŘÍPAD OHROŽENÍ

TÍSŇOVÉ LINKY

HASIČI
150

POLICIE
158

ZÁCHRANKA
155

Jestliže je u zásahu potřeba více složek nebo si nevezpomenete na konkrétní tísňové číslo, volejte jednotné evropské číslo tísňového volání

112

Při oznámení mimořádné události sdělte operátorovi na lince

- své jméno;
- odkud voláte;
- co se stalo;
- kde se to stalo;
- počet zraněných osob.

Nikdy nezavěšujte jako první.

OBSAH

1	Úkoly ochrany obyvatelstva	4
2	Vybrané mimořádné události	9
3	Jak zabezpečit doklady a cennosti	19
4	Další zdroje informací	20

1. Úkoly ochrany obyvatelstva

VAROVÁNÍ

V případě hrozby nebo vzniku mimořádné události většího rozsahu (povodeň, únik nebezpečné látky) je obyvatelstvo varováno prostřednictvím varovného signálu „**VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA**“. Jedná se o kolísavý tón sirény po dobu 140 sekund a může zaznít až třikrát po sobě v třiminutových intervalech. Po zaznění varovného signálu následuje tísňová informace, která obyvatelům poskytne podrobnosti o mimořádné události a opatřeních k ochraně obyvatelstva.

Co dělat při zaznění varovného signálu?

Pokud uslyšíme varovný signál „Všeobecná výstraha“ a zjevně se nejedná o povodeň, okamžitě vyhledáme úkryt v nejbližším objektu. Tímto objektem může být např. obchod, veřejná budova, soukromý byt, výrobní závod, úřad atd. V objektu, kde se ukryjeme, zavřeme a utěsníme dveře a okna, vypneme ventilaci. Utěsněním prostoru snížíme pravděpodobnost vlastního zamoření.

Informace o tom, co se stalo a co máme v dalším období dělat, získáme:

- z hlášení obecního rozhlasu
- v aplikaci Česká obec
- na webových stránkách města <https://www.krasnalipa.cz/>
- na FB obce <https://www.facebook.com/krasna.lipa.3/>
- telefonicky na městském úřadě

Jan Kolář

starosta a předseda povodňové komise

+420 412 354 830

+420 777 938 828

Jana Drobečková

místostarostka a místopředsedkyně povodňové komise

+420 721 828 939

+420 412 354 836

Zvláště zranitelní lidé

Děti by neměly opouštět školu, ani rodiče by je neměli narychlo odvádět domů. Učitelé se o ně postarají. Siréna totiž může s velkou pravděpodobností signalizovat i únik nebezpečných látek.

Nezapomínejte na své sousedy a varujte i občany, kteří:

- špatně slyší,
- mají špatné pokrytí obecním rozhlasem,
- nejsou doma kvůli práci,
- nerozumí dobře česky,
- žijí osaměle, jsou v důchodovém věku, nebo se hůře orientují v informacích.

Zkouška sirén

Zpravidla každou první středu v měsíci ve 12 hodin při ověřování provozuschopnosti systému varování a vyzoomění je tón nepřerušovaný. Ke svolání jednotek slouží signál „Požární poplach“, což je přerušovaný tón sirény po dobu 1 minuty. V obou případech není nutné na tento signál nijak reagovat.

EVAKUACE

Evakuací se zabezpečuje přemístění osob z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování. Občané, kteří mají možnost odjet mimo ohrožené území na chatu, k příbuzným a podobně, tuto možnost využijí a nahlásí to orgánům odpovědným za evakuaci. V případě, že se evakuujete sami, oznamte tuto skutečnost i s místem, kam budete evakuováni, na městském úřadě.

Jan Kolář, starosta, předseda povodňové komise
412 354 820, 777 938 829.

Co dělat v případě nařízené evakuace?

- uhasťte otevřený oheň v topidlech, uzavřete přívod vody a plynu;
- odpojte elektrické spotřebiče od zdroje (kromě ledniček a mrazniček);
- ověřte, zda i sousedé vědí o evakuaci;
- dětem vložte do kapsy oděvu cedulku se jménem, adresou, popřípadě telefonním číslem;
- pokud je to nutné, vezměte domácí zvířata (psy, kočky) s sebou (vždy v přepravním boxu, s vodou a krmivem);
- ostatní zvířata ponechte doma a dobře je předzásobte vodou a potravou;
- připravte si evakuační zavazadlo;
- uzamkněte byt a dostavte se na určené místo;
- dodržujte pokyny orgánů zabezpečujících evakuaci.

Doporučený obsah evakuačního zavazadla

- základní trvanlivé potraviny, balená pitná voda;
- předměty denní potřeby (jídelní miska, příbor, kapesní nožík, zápalky);
- osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy, cennosti;
- mobilní telefon s nabíječkou;
- toaletní a hygienické potřeby;
- léky, které užíváte;
- svítilna;
- náhradní prádlo, oděv, obuv;
- spací pytel nebo přikrývka;
- hračky a potřeby pro děti, máte-li děti.

Nezapomeňte označit zavazadlo svým jménem a adresou. Upozornění na onemocnění (např. diabetes) noste vždy u sebe na kartičce.

Kdo pomůže s evakuací nejzranitelnějším?

Myslete dopředu na osoby ve své rodině, které vyžadují zvláštní péči a pomoc s evakuací (senioři, nemocní lidé, malé děti).

Dopředu promyslete:

- jaké pomůcky a léky bude potřeba zabalit v případě evakuace,
- kdo a jak pomůže s transportem (dopravní prostředky, invalidní vozíky apod.).

Ujistěte se, že odpovědní členové obecního úřadu vědí o osobách ve vaší rodině a sousedství, které potřebují zvláštní pomoc.

UKRYTÍ

Při mimořádné události s rizikem kontaminace nebezpečnými látkami je občanům doporučeno ukrytí improvizovaným způsobem, tzn. **využít běžných ochranných vlastností staveb**, popřípadě provést úpravy omezující průnik nebezpečné látky do objektu (zavřít dveře, okna a utěsnit je, vypnout ventilaci). Pokud se nacházíte venku, ihned vyhledejte nejbližší vhodnou budovu a ukryjte se. Sledujte zprávy v hromadných informačních prostředcích a postupujte podle pokynů odpovědných orgánů.

IMPROVIZOVANÁ OCHRANA OSOB

Před účinkem nebezpečných látek se lze chránit pomocí improvizovaných prostředků, které najdete běžně v domácnosti.

Při použití této ochrany je třeba dbát následujících zásad:

- celý povrch těla musí být zakryt, žádné místo nesmí zůstat nepokryté;
- všechny ochranné prostředky je nutno co nejlépe utěsnit;
- k dosažení vyšších ochranných účinků lze kombinovat více ochranných prostředků nebo použít oděvy v několika vrstvách.

Ochrana hlavy

Ochrana očí

Ochrana dýchacích cest

Ochrana trupu

Ochrana rukou a nohou

čepice, šátky, šály + kapuce

jakékoliv brýle (lyžařské, plavecké)

kapesník, utěrka pro překrytí úst a nosu

dlouhé kabáty, bundy, kalhoty,

kombinézy, šustákové sportovní soupravy, pláštěnky

pryžové rukavice, holínky, kozačky, vysoké boty

Více v části ÚNIK NEBEZPEČNÉ CHEMICKÉ LÁTKY na straně 14.

2. Vybrané mimořádné události

POŽÁR

Požár je každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k usmrcení nebo zranění osob, zvířat, ke škodám na majetku nebo na životním prostředí. Za požár je také považováno nežádoucí hoření, při kterém byly osoby, zvířata, majetek nebo životní prostředí bezprostředně ohroženy.

Co dělat při požáru v domácnosti?

- uhasťte požár, je-li to ve vašich silách;
- v případě, že se k vám do pokoje/bytu dostává kouř, okamžitě volejte na číslo 150;
- vytvořte si provizorní ochranu dýchacích cest - navlhčený šátek, utěrka, tričko;
- vždy se pohybujte při zemi;
- nerozsvěcujte nikdy elektrická světla ani svíčky (nevíte, zda požár nesouvisí s rozvody plynu → výbuch)
- pokud nemáte možnost opustit pokoj jinak než dveřmi, vyzkoušejte teplotu dveří/kličky hřbetem ruky:
- jestliže klička horká není:
 - opatrně otevřete dveře cca na 15 cm;
 - chraňte se před případnými plameny;
 - postupujte stejně u všech dveří až k východu;
- jestliže klička horká je:
 - nikdy neotevírejte dveře a okamžitě ucpěte textílem mezeru mezi dveřmi a prahem, abyste zabránili šíření kouře do místnosti;
- dejte o sobě vědět - volejte z okna, buďte do topení, popřípadě vyvěste z okna bílé prostěradlo nebo jakoukoliv jinou bílou látku.

POVODEŇ

Město Krásná Lípa je nejvíce ohroženo od řeky Křinice, extravilánových splachů a rybníků. Místní části, kterých je dohromady 8, jsou nejvíce ohroženy od extravilánových splachů - při nasycení nestíhá půda vsakovat další spadené srážky a voda stéká s bahnem, případně dalším materiálem, po půdě mnohem rychleji do nížin, kde nejenže zvyšuje hladiny místních toků, ale také vyplavuje objekty a může ohrozit zdraví a majetek. Extravilánové splachy navíc přispívají dostatečným množstvím vody i do rybníků (např. Dvoják, Šiml nebo Kyjovská přehrada), jejichž hladiny se zvyšují. Mezi extravilánové splachy se řadí i proudy vody stékající po zpevněných plochách (silnice, asfalt) se znatelným výškovým rozdílem.

Co dělat před povodní?

- zjistěte, jestli jste ohroženi některou z možných povodní
- sledujte výstrahy na webu Českého hydrometeorologického ústavu <https://www.chmi.cz/> nebo v aplikaci;
- řiďte se pokyny starosty;
- sledujte vývoj situace v hromadných informačních prostředcích a na stránkách obce/kraje;
- připravte si pytle s pískem, těsnicí fólie;
- zajistěte si ucpávky kanalizace a odtoku toalety;
- připravte si evakuační zavazadlo;
- přestěhujte cenné věci a nábytek do vyšších pater;
- pokud máte hospodářská zvířata, vyved'te je na vyšší místa;
- uposlechněte pokyn k evakuaci!

Co dělat po povodni?

- poříd'te si fotodokumentaci škod;
- nechte si zkontrolovat stav obydlí, kanalizace a rozvodů vody;
- zlikvidujte uhynulé zvířectvo;
- zlikvidujte potraviny, které byly zasaženy vodou;
- informujte se o možnostech humanitární pomoci;
- kontaktujte příslušné pojišťovny ohledně náhrady škod.

Evakuační místa pro případ povodně

Sportovní areál

Mgr. Lucie Švarcová

774 930 300

608 522 871

Základní škola

RNDr. Ivana Jäckelová

603 289 004

Povodňový plán obce

<https://www.vop-povodnovyportal.cz/povodnovy-plan/krasna-lipa-138>

BOUŘE A SILNÝ VÍTR

Každá bouře mívá doprovodné projevy, kterými mohou být:

- prudký vítr či jeho nárazy, tornádo,
- elektrické výboje - blesky,
- srážky - přívalové deště, krupobití, sněhové přeháňky.

Tyto projevy se však většinou nevyskytují samostatně, proto vždy musíme předpokládat jejich možné kombinace. Musíme zohlednit konkrétní situaci a prostředí, v nichž se nacházíme, a posoudit, který z těchto činitelů pro nás za daných okolností představuje největší nebezpečí, a podle toho se pak zachovat.

Co dělat při silném větru?

- zajistěte okna, dveře, odstraňte nebo upevněte volně uložené předměty, které mohou v důsledku větru ohrozit okolí;
- neschovávejte se pod stromy;
- spadlých drátů elektrického napětí se nedotýkejte a vůbec se k nim nepřibližujte;
- omezte pohyb venku a jízdu autem;
- pokud za silného větru řídíte auto, jed'te maximálně opatrně a pomalu;
- nechoďte do lesa a nevydávejte se na horské túry;
- neparkujte auta pod stromy či v blízkosti něčeho, co hrozí zřícením;
- ukryjte se před silným větrem v budovách s nenarušenou statikou;
- sledujte vývoj situace v hromadných informačních prostředcích;
- pomáhejte blízkým, nemohoucím, starým lidem i dětem.

Stupeň	Označení	Rychlost v km/h	Působení
0	bezvětří	<1	kouř stoupá kolmo vzhůru
1	vánek	1-5	směr větru poznatelný podle pohybu kouře
2	slabý vítr	6-11	listí stromů šelestí
3	mírný vítr	12-19	listy stromů a větvičky v trvalém pohybu
4	dostí čerstvý vítr	20-28	zdvihá prach a útržky papíru
5	čerstvý vítr	29-38	listnaté keře se začínají hýbat
6	silný vítr	39-49	telegrafní dráty sviští, používání deštníku je nesnadné
7	prudký vítr	50-61	chůze proti větru je nesnadná, celé stromy se pohybují
8	bouřlivý vítr	62-74	ulamují se větve, chůze proti větru je nemožná
9	vichřice	75-88	vítr strhává komíny, tašky, strhává člověka na zem
10	silná vichřice	89-102	vyvrací stromy, působí škody na obydlích
11	mohutná vichřice	103-117	působí rozsáhlá pustošení, postupovat lze jen přískoky
12	orkán	>117	ničivé účinky, pohyb je možný jen plazením

DOPRAVNÍ NEHODA

Dopravní nehoda je událost v provozu na pozemních komunikacích, při níž dojde k usmrcení či zranění osoby nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla.

Co dělat, jste-li účastníkem nebo svědkem nehody?

- zastavte vozidlo na bezpečném místě za dopravní nehodou a vypněte motor;
- zapněte výstražná směrová světla;
- oblečte si reflexní vestu;
- zabezpečte, aby všichni účastníci nehody opustili vozovku;
- zajistěte provoz na komunikaci, aby nedošlo k řetězení nehody;
- umístěte výstražný trojúhelník nejméně 50 m a na dálnici nejméně 100 m za vozidlem;
- přivolejte pomoc prostřednictvím linky 112;
- poskytněte první pomoc účastníkům nehody.

Záchranářská ulička

Při dopravní nehodě je nutné, aby vozidla integrovaného záchranného systému měla volný průjezd k místu události. Díky tomu se zvýší šance na záchranu života postižených osob.

POZOR!

Pokud došlo k dopravní nehodě nákladního automobilu označeného výstražnými tabulkami, zastavte v dostatečné vzdálenosti od místa události. **Výstražné tabulky upozorňují na přepravu nebezpečných látek.** Tuto skutečnost nahlaste operačnímu středisku a postupujte podle pokynů operátora.

ÚNIK NEBEZPEČNÉ CHEMICKÉ LÁTKY

Nebezpečná chemická látka je každá látka, která má jednu nebo více nebezpečných vlastností. K úniku nebezpečné chemické látky může dojít v důsledku havárie při dopravě, v průmyslu, při přepravě nebo skladování ať už chybou obsluhy, vadou materiálu, nebo technologickou chybou. Nejběžnější chemické látky, s kterými se můžeme setkat, jsou chlor a amoniak.

Amoniak (čpavek)

- dráždivá a žíravá látka;
- typický štiplavý zápach;
- těžší než vzduch;
- použití: zimní stadiony, potravinářství, mrazírny, hnojivo;
- dráždí oči, sliznice, dýchací cesty, plíce a kůži.

Chlor

- dráždivá látka žlutozelené barvy;
- štiplavý zápach;
- těžší než vzduch;
- použití: dezinfekce, koupaliště, nemocnice, výroba PVC;
- dráždí dýchací cesty, oči a kůži.

Co dělat při úniku nebezpečných látek?

- urychleně opusťte ohrožené místo;
- co nejdříve se ukryjte v uzavřené místnosti ve vyšších patrech budovy;
- uzavřete a utěsněte okna a dveře;
- vypněte ventilaci/klimatizaci;
- uhasťte otevřený oheň;
- sledujte zprávy v hromadných informačních prostředcích;
- připravte si prostředky improvizované ochrany (viz strana 8);
- při úniku chloru můžete použít k ochraně dýchacích cest kapesník namočený v roztoku jedlé sody;
- při úniku amoniaku pak namočte kapesník do roztoku kyseliny citronové nebo octa;
- v případě pokynu si připravte evakuační zavazadlo;
- na pokyn opusťte budovu.

BLACKOUT

Tímto pojmem označujeme **rozsáhlý výpadek dodávek elektrické energie na velkém území po dobu desítek hodin nebo dnů**, který zasáhne velké množství obyvatel. Takový výpadek může nastat zejména v důsledku mimořádné události v přenosové soustavě.

V případě, že se jedná pouze o lokální výpadek (např. část města), popř. je-li obnovena dodávka elektrické energie v řádu desítek minut až hodin, nejedná se o BLACKOUT.

Informace, že se jedná o skutečný BLACKOUT se všemi možnými důsledky a dopady může veřejnost obdržet postupně, se zpožděním - dle vývoje situace. Délku trvání do obnovy dodávky energií nelze s určitostí předvídat.

Jak zjistím, že se jedná o BLACKOUT, a ne o krátkodobý výpadek elektřiny?

Ne u každého výpadku elektřiny se musí jednat o BLACKOUT. Může se například jednat o plánovanou odstávku elektřiny z důvodu údržby distribuční sítě. To lze ověřit např. na úředních deskách, nebo webových stránkách obcí, či místně příslušné distribuční společnosti (stránky jsou i během výpadku dostupné prostřednictvím např. mobilních telefonů, či tabletů).

Informace o plánovaných odstávkách se dozvíte např. zde:

<https://www.egd.cz/odstavky-elektrina>.

Mezi základní ukazatele toho, že se jedná pouze o lokální výpadek el. proudu, patří:

- osvětlenost okolních obcí nebo městských částí,
- stálé vysílání lokálních rádií,
- pohyb elektrických vlakových jednotek po trati.

Ovšem ani na základě těchto ukazatelů není možné přesně vyhodnotit situaci. Vždy je vhodné si pro zjištění podrobnějších informací zapnout rádio (přenosné, v mobilním telefonu nebo autorádio). Další informace můžete také během několika hodin najít na úřední desce ve své obci či městské části. V takových situacích se vždy najdou osoby, které začnou šířit ničím nepodložené poplašné zprávy, proto takovýmto informacím nepodléhejte a dále je nešířte! Vždy dbejte pokynů zasahujících záchranných složek a orgánů veřejné správy a dodavatelů energií.

Co dělat, když nastane blackout?

- Odpojte všechna elektrická zařízení od sítě (s výjimkou radiopřijímače za účelem zjištění obnovení dodávek elektrické energie), aby při obnovení dodávek el. energie nedošlo k opětovnému výpadku z důvodu přetížení sítě.
- Šetřete pitnou vodou. Kde je to možné, využijte užitkovou vodu (např. dešťovou).
- Pokuste se získat informace o situaci a o prognóze vývoje z médií (rádia).
- V případě, že nemáte vůbec žádné zásoby potravin, požádejte o pomoc sousedy a příbuzné nebo se informujte na obecním úřadě, kdy a jakým způsobem bude možné čerpat humanitární pomoc.
- Přednostně zkonsumujte potraviny z lednice a mrazáku (v chladném období lze potraviny krátkodobě skladovat i na balkoně nebo za oknem).
- K nouzovému osvětlení použijte přenosné svítilny (svíčky používejte jen v krajním případě a pouze pod neustálým dozorem).
- V chladném období uvážlivě hospodařte s teplem, tzn. zbytečně nevětrejte, ucpěte všechny škvíry pode dveřmi a okny.
- Nemáte-li v chladném období možnost alternativního topení, zvažte odjezd na chalupu, chatu nebo k příbuzným, pokud zde můžete vytápět tuhými palivy.
- Šetřete pohonnými hmotami ve svém vozidle.
- Dbejte pokynů příslušníků integrovaného záchranného systému a dodavatelů energií.

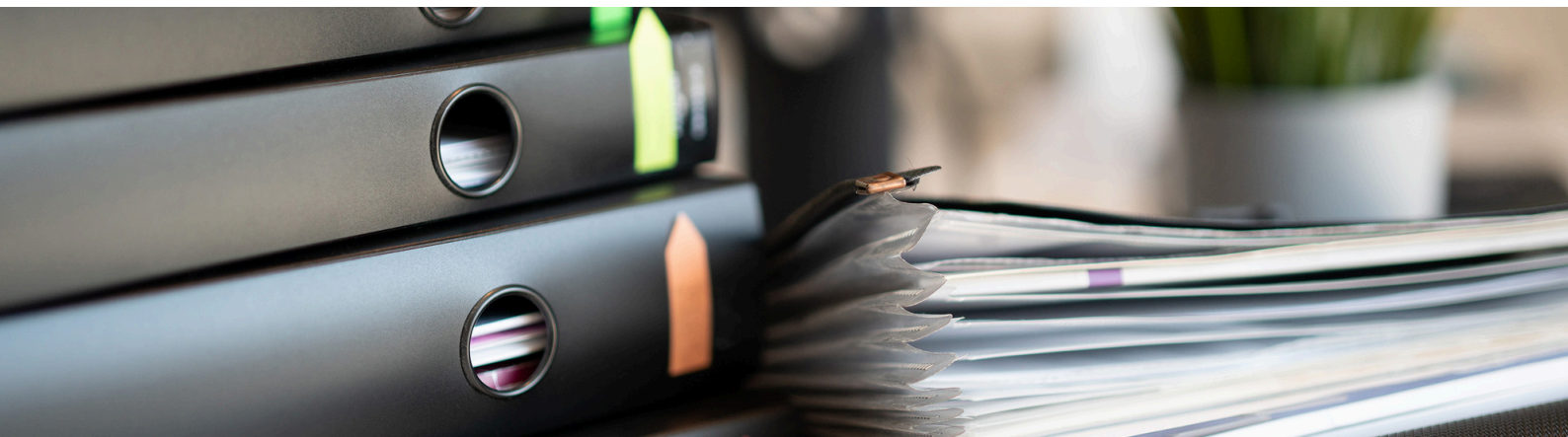
3. Jak zabezpečit doklady a cennosti před zničením?

Všechny důležité doklady a cennosti je vhodné uchovávat:

- v bezpečné části domu (např. u záplavových území ve vyšším patře, je-li to možné),
- na jednom místě, a to nejlépe v jedné krabici nebo pořadači, který lze rychle sbalit,
- doporučuje se pořídit sken důležitých dokumentů a vložit je na USB flash disk nebo na tzv. „cloud“ - úložiště na internetu.

Pořadač/krabice s důležitými dokumenty by měla obsahovat:

- rodinné dokumenty (rodné listy, oddací listy, úmrtní listy aj.),
- nabývací dokumenty k majetku (kupní a darovací smlouvy, usnesení o dědictví, výpisy z katastru nemovitostí),
- potvrzení o výši příjmů, rozhodnutí o důchodu, evidenční listy důchodového pojištění,
- pojistné smlouvy včetně aktualizované fotodokumentace a kopií účtenek (nábytek, kotel aj.),
- spořitelní knížky, akcie, potvrzení o investicích,
- technické průkazy vozidel,
- osvědčení a certifikáty (diplomy o dosaženém vzdělání a kvalifikaci),
- smlouvy a jiné důležité dokumenty (pracovní, úvěrové, obchodní smlouvy, smlouvy o zřízení bankovních účtů aj.),
- závěti a plné moci,
- ostatní rodinné dokumenty a cennosti (rodinná alba, fotografie aj.),
- kartu zdravotní pojišťovny, zdravotnickou dokumentaci (podle zdravotních specifik).

4. Pokud chcete vědět více

Obecná doporučení, jak se chovat v případě MU - HZS ČR
<https://www.hzscr.cz/clanek/rady-a-doporuceni.aspx>

Portál krizového řízení Ústeckého kraje
<https://pkr.kr-ustecky.cz/pkr/>

Praktické rady a doporučení pro širokou škálu situací
<https://www.zachranny-kruh.cz/>

Krátká výuková videa zaměřená zejména na dopravní nehody a požáry
<https://www.tytozvladnes.cz/>

Tato příručka vznikla v rámci projektu Odolná obec ve spolupráci města Krásná Lípa a Diakonie ČCE - Střediska humanitární a rozvojové spolupráce. Při přípravě příručky jsme čerpali z veřejně dostupných informací na webových stránkách www.hzscr.cz, www.zachranny-kruh.cz, www.krizport.cz.

Údaje v příručce jsou aktuální k březnu 2024.

